

Lesekroken: Undervisningsopplegg til "Verdens nordligste korallrev"

Jobb med subjektive og objektive adjektiv i sakprosa til en tekst om korallrev i Norge. Øv på å bli en kritisk leser!

Fagteksten om korallrev er hentet fra Nysgjerrigper nr. 1-2020

Last ned materialet:

- [Oppgaver, adjektivkort og lærerveiledning \(PDF\)](#)
- [Artikkelen "Verdens nordligste korallrev" \(PDF\)](#)

Lærerveiledning: Adjektiv i sakprosa

Adjektiv er ord som enkelt sagt beskriver substantiv. Adjektivene gjør at noe spesielt med substantivet blir framhevet, for eksempel fargen, størrelsen eller hvordan noe kjennes ut.

Ofte jobber en med adjektiv i tilknytning til skjønnlitteratur. Det er da særlig i forbindelse med person- og stedsbeskrivelser i fortellinger eller i dikt.

Adjektivene i skjønnlitteratur bidrar gjerne til at beskrivelsene blir mer detaljerte, får fram særtrekk, følelser og hvordan vi oppfatter noe. Da kan vi bruke subjektive adjektiv, eller ord som beskriver hva en person mener om noe. Eksempler kan være snill, skummel, kul eller masete. Det avhenger av personlige meninger om adjektivet er riktig eller ikke.

Det motsatte er objektive adjektiv, ord som beskriver saklig, så alle må være enige. Eksempler kan være gul, firkantet, våt eller sørlig. Alle er enige om at en av fargene i det svenske flagget er gul.

I sakprosa, som artiklene i Nysgjerrigper, brukes vanligvis adjektiv til å framheve hva som er spesielt med noe. Det er da viktig å bruke objektive adjektiv, så artikkelen framstår som saklig.

En artikkel som heter "Verdens kuleste korallrev", har mindre troverdighet enn en artikkel som heter "Verdens nordligste korallrev". Det er på grunn av valg av adjektiv. Å merke seg adjektiv som dette er et skritt på veien til å bli en kritisk leser.

Adjektivene gjør at forventningene våre til teksten endrer seg. "Verdens kuleste korallrev" kan for eksempel være en reklametekst for en ferie eller en fortelling om en fisk som bor i et korallrev. "Verdens nordligste korallrev" gir inntrykk av å formidle noe saklig, at dette korallrevet er lengre mot nord enn noe annet korallrev. Trolig kan en derfor regne med at innholdet er sant, og sjangeren er kanskje artikkel.

Skille mellom subjektive og objektive adjektiv

For at elevene skal få trening i å skille subjektive og objektive adjektiv, skal de sortere adjektivene i vedlegget. Adjektivene er valgt så noen er typisk subjektive, som *irriterende*, objektive, som *rød*, eller mer diskutabile, som *gammel*. Noen av adjektivene er gradbøyd, som *kulere* (kul – kulere – kulest) i komparativ eller *flink* (flink – flinkere – flinkest) i superlativ. Da kan gradbøyningen gjøre at et adjektiv som *flink*, som kan virke som en subjektiv vurdering, blir en objektiv vurdering i en sammenheng: *Gruppe A var flinkere på testen enn gruppe B*.

La elevene utforske dette selv og argumentere for hvorfor adjektivene blir lagt i den ene eller andre gruppa.

Organisering av oppgavene

Del ut vedlegget med adjektiv. La elevene enten klippe fra hverandre alle ordene og legge dem i to bunker, eller be dem ringe rundt de subjektive adjektivene med rødt og de objektive med blått, noe som kan gjøres på papir eller

digitalt. La elevene argumentere for hvorfor de mener adjektivet er subjektivt eller objektivt.

Oppgaver til elevene

1. Er adjektivet subjektivt eller objektivt?

Jobb sammen to til fire.

a. Trekk et adjektiv. Si om du mener ordet er subjektivt eller objektivt, og gi en god grunn.

Eksempel: Jeg mener stygg er subjektivt fordi det er forskjellig hva noen mener er stygt og ikke.

b. De andre på gruppa gir tommelen opp om de mener det er riktig. Tommel ned betyr at det er feil. Den som gir tommelen ned, må gi en grunn for meningen sin.

c. Den som argumenterer så alle er enige, får ordet. Bytt på, så alle får vurdert om adjektivet er subjektivt eller objektivt.

"Det er minst fire adjektiv om korallrev!"

2. Adjektiv i artikkelen "Verdens nordligste korallrev"

a. Finn adjektiv i teksten som handler om korallrev. Skriv adjektivet og hva det beskriver.

Eksempel: Norsk korallrev.

b. Vurder om adjektivet er subjektivt eller objektivt. Begrunn hva du mener.

Eksempel: Norsk er objektivt fordi enten er noe norsk eller ikke, det kommer an på hvor grensene mellom land går.

c. Synes du teksten virker saklig eller usaklig? Hvorfor det?

d. Bytt alle adjektivene du har funnet, med subjektive adjektiv. Les teksten for en annen. Virker teksten saklig eller usaklig nå? Hvorfor det?

3. Detektivlesing

a. Hvordan ser korallrev ut?

b. Finnes det korallrev av øyekorall på ti meters dyp?

c. Hvorfor var miljøvernere imot å bore etter olje nær Trænarevet?

HAV OG VANN LIVET PÅ JORDA FISK OG DYR I VANN

Av Tuva Bjørkvold | Publisert 26. jan. 2020 | Oppdatert 8. feb. 2022

Last ned | Del

Meldinger ved utskriftstidspunkt 11. mai 2025, kl. 08.49 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.